

Aventiure...

Elbeszélés régi források alapján

Élt egyszer a római birodalom egyik provinciájában egy Ottokár nevű vagyonos és előkelő nemesember, akit országában az egész lovagi rend ékességének tartottak. E férfiú bővelkedett birtokokban, kastélyokban, erdőkben és falvakban, jószágokban és vadakban; ám hitvesét már korán elvesztette, s azután nem vitte rá a lélek, hogy másodszor is megházasodjék. Minden szeretetét inkább egyetlen gyermekének, Alinda kisasszonynak szentelte, akit egykori hitvese szült neki. A leány rendkívüli bája és fenségesen nemes természete a vele járó hozomány nagyságának ismerete nélkül is elegendő lett volna, hogy jó néhány nemesember szíve heves szerelemre gyúljon iránta. Minthogy azonban nevezett gyermek még mit sem sejtett, vagy akart sejteni a szerelemről, apja pedig szerfelett büszke és szigorú ember volt, a szerelmesek közül egyiknek sem sikerült vágyai céljához közelednie.

Azok között, akiknek szívét rabul ejtette a szép Alinda szeme, volt egy igen előkelő házból származó ifjú, kinek családját azonban viszálykodás és száműzetés bomlasztotta fel és fosztotta meg minden birtokától. Az ifjút Hildebrantnak hívták.

Miután egyetlen bátyja, Ebert világgá ment, hogy hűbéri szolgálatba állva próbáljon szerencsét, Hildebrant magányosan érkezett erre a vidékre. Vagyona nem volt, szülővárosába pedig száműzetése miatt nem térhetett vissza, így hát csatlakozott Ottokár úr kíséretéhez, aki példás lovagi tulajdonságai miatt kitüntetett figyelemben és dicséretekben részesítette, úgy az utazások és vadászatok során, mint odahaza. Hildebrantnak tehát gyakran nyílt módja az úr lányát látni, beszélhetett vele, s közel kerülhetett sóvárgó vágyakozásának tárgyához. Mégis tartózkodott attól, hogy lángoló szerelmét akár egyetlen pillantással vagy mozdulattal felfedje. Mert a gondolat, hogy szerelme bármilyen tisztességtelen módon gyönyörhöz vezesse, oly távol állt a nemes lelkű ifjútól, mint a reggeltől az est, s mivel szomorú szegénységében lehetetlennek tartotta, hogy Alindát valaha is nőül vehesse, nagy szerelmét magába fojtotta, és inkább elpusztult volna, mintsem hogy a hölgy nyugalját és jó hírnevét a legcsekélyebb veszélynek is kitegye.

Így mentek a dolgok, sokáig mi sem változott. Időközben Ottokár úr ismeretlen okból, talán haszonvágyból, szoros és veszélyes kapcsolatba lépett hűbérura, a császár bizonyos ellenségeivel. Isten akaratából azonban Frigyes császár tudomást szerzett a dolgról, és emiatt, mint elgondolhatjuk, nagy haragra gerjedt, s megesküdt, hogy a legszigorúbb büntetéssel sújtja szerencsét-

len Ottokár urat. Nyomban elfogták hát a hűbérest, a városba vitték, ahol vastag falú börtönben őrizték, míg a császár udvarával és bíróságával együtt meg nem érkezett. A császári felség ekkor minden urával és tanácsnokával együtt szigorú törvényt ült a vétség ügyében. Az ítélet úgy szólt, hogy a szerencsétlen Ottokár kötél által jusson át a másvilágra, egyszersmind fosztassék meg minden javától és tulajdonától.

Lányát, Alinda kisasszonyt ezenközben gyötörte a félelem és a bánat odahaza, ahol Hildebrant meg néhány további hű ember vigyázta, de vigasztalni hiába is próbálta. Midőn azután híre ment a halálos ítéletnek, s végül az ő házukba is eljutott, a szájalomra méltó kisasszony oly megható jajveszékelésbe és zokogásba kezdett, hogy azt könnyek hullatása nélkül senki nem nézhette. Mélységes bánata azonban leginkább a jóságos Hildebrantot szomorította el, akinek Alinda, jóllehet most látta először gyászban és szegénységben, szinte még jobban tetszett, mint azelőtt, ezért minden elképzelhető módon igyekezett vigasztalására lenni. A szegény teremtés ezt észrevéve megtúrta maga mellett az ifjú nemesembert, holott többi vigasztalóját elküldte szobájából. Kis idő múltán, ahogy elapadtak könnyei, okos és értelmes kisasszony módjára átgondolta nehéz helyzetét, majd így szólt Hildebranthoz:

– Jó uram, vigaszt és jóságot nyújtottál nekem, ezért bátorokodom kéréssel fordulni hozzád.

– Beszélj, tisztelt úrnóm – válaszolta Hildebrant –, tudd, hogy nem is kell kérned, hiszen személyem és csekély erőim felett belátásod szerint rendelkezzel!

– Úgy halld hát! – folytatta Alinda. – Mint bizonyára tudod, szerencsétlen apámat nemcsak életétől, de minden vagyonától is meg akarják fosztani, így ettől az órától fogva szegény, nincstelen árva vagyok. Ám ki tudja, nem történik-e még rosszabb velem, ha a császár poroszlói vagy követei megérkeznek, hogy kezüket rátegyék e házra. Könnyen megeshet, hogy engem, az ártatlant is tömlöcbe vetnek, s még ha meg is hagyják szabadságomat, védtelen leányként életem és becsületem számos veszélynek lenne kitéve. Ezért kéresem az, segíts kijutnom ebből a házból, hogy vendégjogot kérhessek egy szomszédos kolostorban, és ott várjam ki, miként rendelkezik Isten életem további alakulásáról.

Az ifjú Hildebrant úr fölöttébb csodálta a leány józan okosságát, és nyomban felajánlotta neki, hogy mindenben számíthat a szolgálataira. Este felé tehát a kerten át a szabadba vezette a bő férfikabátba burkolózott hölgyet; ez után egy nem túl távoli kolostorba kísérte, ahol kifogástalan udvari modorban búcsút vett tőle, s megígérte, hogy másnap meglátogatja, és új hírekkel szolgál neki.

A kolostorban, amely apjának néhány jótettét köszönhetett, Alindát igen szívélyesen fogadták. Hildebrant pedig bement a városba, és mindenütt

a fogva tartott Ottokár úr felől érdeklődött. Ám annál többet nem tudott meg, mint hogy másnap, ebben és ebben az órában urának halnia kell. Az éjszakát a szabad ég alatt töltötte, s reggel időben elindult a vesztőhelyre, ahová már kíváncsiskodók egész hada tartott. A kijelölt órában megtörtént, amit a császár és a törvény megkövetelt: Ottokár urat szégyenszemre felkötötték a bitófára, s ő az odasereglett népek szeme láttára nyomorúságosan kilehelte lelkét. Sokan, köztük az ifjú Hildebrant is, fájdalmas könnyeket hullattak a szánalmas esemény láttán.

A császár népes és ragyogó kíséretében volt egy fiatal lovag, akit ura különös előnyökben részesített. Szeretetének gyakran és sokféle módon adta bizonyosságát, ami kegyeltjét boldoggá, míg a többi udvaroncot iriggyé tette. Ez a lovag az Ebert nevet viselte, s igencsak méltónak mutatkozott a megtisztelő bizalomra. Mármost elhatározott, hogy a felakasztott összeesküvőt nyolc napon és éjen át ott kell hagyni a bitón lógva. A császár semmiképp nem akarta, hogy a tetemet Ottokár hozzátartozói ellopják és tisztességesen eltemessék, ezért magához hívatta Ebertet, és gazdag ajándék kilátásba helyezése mellett a lelkére kötötte, hogy ő maga örködjék a holttest felett, egyúttal pedig megfenyegette, hogy szigorú büntetésre számíthat, ha elmulasztaná kötelességét. El is ment a nemes lovag a vesztőhelyre, s noha állt már ott egy odarendelt ór, ő mégsem hagyta el őrhelyét, hanem a kö-

zelben sétálgatott, gondolván, hogy a lehető leg-tökéletesebben látja el feladatát. Amikor estefelé az őrt álló zsoldos álmosodni kezdett, és többször is elbóbiskolt, elbocsátotta, s úgy döntött, ezen az éjjelen egyedül fog őrködni.

Eközben Hildebrant visszatért a kolostorba, hogy Alinda kisasszonyt meglátogassa és újból felajánlja neki szolgálatait. Mivel a kolostor a kivégzőhely közvetlen közelében volt, a szerencsétlen lány már mindenről tudott, így az ifjú apjaura szégyenteljes halála felett érzett legmélyebb fájdalomában találta őt. Ám egy idő múlva a leány összeszedte magát, s miután mindenféle egyéb dologról beszéltek, így szólt Hildebranthoz:

– Nem tudom, jó uram, hogyan köszönjem meg szolgálatát és pártfogását. Isten igazságossága sokszorosan jutalmazzon meg odaadó hűségédért, ezért fogok imádkozni minden nap. Ám ha még mindig érzel szánalmat irántam, s szolgálataidba nem fáradtál bele teljesen, akkor kérve kérek, adj tanácsot további teendőimre illetően. Mert, amint tudod, árva vagyok, sem házam, sem javaim nincsenek immár.

A lány e szavai hallatán oly hevesen kalapált az ifjú szíve, hogy alig tudott megszólalni, s jó darabig eltartott, míg összeszedte magát. Aztán féltérde-
re ereszkedett, és így szólott:

– Úrnóm, azután, hogy ily szavakat intéztél hozzám, úgy érzem, nem lenne helyes többé, hogy titkomat továbbra is elhallgassam. Tudd

meg hát, hogy régóta mély és szívből jövő szerelmet érzek irántad, amelyet azonban gondosan eltitkoltam. Minthogy gazdag és nagyhatalmú voltál, én pedig csak egy szegény nemes, hogyan is táplálhattam volna reményt a lelkemben? Most viszont, hogy oly szegény, még nálam is szegényebb lettél, és oltalmazóra van szükséged, megvallom hát szerelmemet, s megkérdem, méltónak tartasz-e arra, hogy becsületes férjeddé legyek. Legyen bár elutasító a válasz, én akkor is kész vagyok bármilyen szolgálatra.

A kisasszony csodálattal szerzett tudomást erről a szerelemről, amelyet Hildebrant úr oly sokáig titkolt hűséges és fájó szívvel.

– Nemes úr – mondotta –, hű szerelmed ritkaságnak tűnik számomra, amely méltó a jutalomra; szomorú állapotomban nem is kívánhatnék többet, mint hogy ily bátor és jó férjre leljek. Kívánságodat tehát örömeimteljesítem, s mindig hű barátod és szolgálód leszek. Mindazonáltal ma semmiképp sem volna illő ilyen dolgokra gondolnunk, amikor szánandó apám, aki ugyebár a te urad is volt, azon a gyalázatos helyen van, s nem részesült keresztény temetésben sem. Legyen hát szerelmed próbája, hogy elhozod arról a helyről, és tisztességesen eltemeted apám drága testét, s ha ez megtörtént, attól az órától fogva hitvesedként rendelkezhetsz felettem.

Jobb kezét odanyújtotta az ifjúnak, aki hódolattal megcsókolta azt, és ígéretet tett, hogy min-

denben óhaja szerint fog eljárni. A lovag ez után boldogsággalelve távozott, s mivel épp leszállt az est, a vesztőhely felé vette az útját, ahol elrejtőzött egy közeli cserjésben.

Miközben rejtekéből szemmel tartotta a bitófát és a mellette álló őrt, hogy a megfelelő pillanatban végrehajthassa feladatát, az Alindának ott-hont adó kolostorban új fordulatot vettek az események. Néhány nappal ezelőtt ugyanis előkelő zarándok érkezett ide a feleségével; a zarándok súlyos beteg volt. Úgy esett, hogy estefelé megadta magát sorsának, és a kolostor a még fiatal és csinos feleség panaszos jajveszékelésétől volt hangos.

Eközben Ebert lovag szorgosan őrködött az akasztófa alatt, fel s alá lépkedett, és pillantása gyakran fürkészte a sötét mezőt. Minthogy azonban jó ideje senki sem közeledett a tér felé, s a mind sűrűbb éjszakával halálos csend ülte meg a tájat, végül letelepedett, kabátjába burkolózott és úgy gondolta, pihen egy keveset; ám hamarosan elnyomta az álom.

A bokrok közt megbúvó Hildebrant mindezt alig látta, csöndben felállt hát, és közelebb lopózott a térhez. Az őrt szunyókálva találta, így magához vette a kardját, s amilyen gyorsan csak tudta, leszedte a felakasztott testet a bitóról, majd elrejtette a magával hozott zsákban. Csakhogy feltűnt neki az alvó lovag termete és szépsége, ezért kedve támadt, hogy megnézzze az arcát. Szemügyre

véve a szendergő vonásait, bizonyos jegyekből felismerte testvérét, Ebertet, aki évekkal ezelőtt hűbéri szolgálatba állt, hogy szerencsét próbáljon a világban.

A felismerés elszorította szívét; eszébe jutott ugyanis, milyen súlyos büntetésre számíthat testvére, ha a holttest eltűnése kiderül. Majdnem egy órán át állt mély aggodalomban és kétségek közt az alvó előtt, a holttest pedig mellette hevert a zsákban. Végül mégis felülkerekedett Alinda iránti szerelme a testvéri szeretetén; előbbvaló kötelességének tartotta, hogy a szerencsétlen kisaszszony mellé álljon, hisz Ebert férfiként és lovagként maga is kiutat találhat a veszélyből. Így hát magával vitte a halottat, de alvó bátyja kardját otthagyta, s leszúrta mellé a földbe. Terhével együtt elsietett egy faluba, ahol felébresztette a papot, és rábírta, hogy szentelje be a halottat, akit végül sebtiben eltemetett. Dolga végeztével nyakába kapta a lábát, és még a hajnali derengés előtt újra a bitónál volt, ahol azonban Ebert urat hiába kereste.

Emez ugyanis kiszáratva felébredt, s nyomban észrevette, hogy a felakasztottat elrabolták. Hatalmas riadalom fogta el, bejárta, s végigkutatatta a környéket, de senkit nem talált; végül visszatért az akasztófához, leült a földre és átadta magát fájdalmának. Jól tudta, ha mulasztásért nem kell is életével lakolnia, ám a császár barátságát és jóindulatát alaposan eljátszotta. Hol

menekülésre gondolt, hol a kardjába akart dőlni; végül okos férfi módjára mást gondolt: talán cselhez folyamodva megmentheti magát. Elhatározta, hogy az elorzott helyére egy másik holttestet köt fel, miáltal önmagát a szenvedéstől és a szerencsétlenségtől, a császárt pedig a bosszúságtól és a haragtól kíméli meg. Nem lévén a közelben más lakott hely, a szomszédos kolostorba sietett, ahol az elhunyt előkelő zarándok feküdt felravatalozva.

A ház még mindig az elhalálozott feleségének panaszos sírásától volt hangos. Ebert megkérdezte, miért a nagy zokogás, majd a magyarázatot megtudván belépett a szobába, ahol a halott feküdt, és vigasztalni kezdte az özvegyet. Az aszszony először kevéssé figyelt a lovagra, de az egyre szívhez szólóbban beszélt, és feltűnt neki az ifjú daliás termete és szépsége is, abbahagyta hát a síráncozást, és figyelni kezdett szavaira. Az ifjú lovas arra kérte, ne keseregjen tovább a halott mellett, akin ezzel úgysem segíthet; az élet szebb a halálnál, ő pedig, mint látnivaló, sokáig örvendhet még az ifjúságnak és a szépségnek, ezért kétségkívül hamarosan új és boldog házasság fogja feledtetni mostani bánatát. A nő tetszéssel hallgatta, s – amint Ebert észrevette – legszívesebben rögtön vele vigasztalódott volna, ezért a lovas gyorsan előadta neki helyzetét, és arra kérte, engedje meg, hogy halott hitvesét annak a másiknak a helyére kösse föl. A kacér nő, aki immár teljesen fe-

ledte gyászát, igent mondott, sőt még segített is a lovagnak a holttestet teljes csöndben elcipelni a vesztőhelyre.

Amikor odaértek, és Ebert épp rá akarta akasztani a holtat a hurokra, hirtelen felkiáltott:

– Ó jaj! Mégis elvesztem! Annak az akasztottnak hiányzott elől az egyik foga, amiről könnyen felismerték; ennek meg ép a fogsora. Akkor hát minden hiábavaló volt: rá fognak jönni, hogy ez nem az.

– Ne bánkódj – szólta az arcátlan nő –, ez nem olyan nagy baj.

E szavakkal felemelt egy terméskövet, és kitörte a halott egyik fogát. A lovas felakasztotta a holttestet a bitóra, majd ismét elfoglalta őrhelyét. Látván a reggel közeledtét, a nő előállt kérésével:

– Aztán emlékezz ám, mit ígértél, mert szeretném, ha mindezt nem hiába tettem volna. Épp ezért végy nyomban nőül; én kész vagyok rá.

Ebert úr elnevette magát, majd így szólt:

– Kedves hölgyem, azt hiszed talán, olyan feleségre vágyom, aki, miután meghaltam, kiveri a fogam egy kővel, és felakaszt egy bitófára? Hamar állj inkább odébb, mert bizonyos: ha valaki megtudja, mit műveltél itt ma éjjel, nem kerülöd el a megkövezést. Hitvesedet viszont nyugodtan rám bízhatod; buzgón fogok őrködni felette.

Válaszára a szegyetelen nőszemély hangosan zokogni kezdett, majd eliszkolt, és amilyen gyorsan csak tudott, eltűnt a környékről.